

KIRKE I NORD

Hvem skal styre kirken – og etter hvilket kart?

GUNNAR HELGE ØDEGÅRDSTUEN
Tromsø

Dette spørsmålet stiller Andreas Esbensen i et innlegg i Dagen, fredag 12. mai 2017, hvor innlegget har til overskrift: «En kurs og følge.»

Det er vanskelig å se denne kurs. Innlegget er sterkt fordømmende over en del navngitte personer. Det han angriper dem for faller på sin egen urimelighet. Ikke minst ondt og sårt er fordømmelsen og angrepet på avdøde Børre Knutsen. En får lyst til å spørre: Hvem er du som fordømmer slik? For å sitere Paulus: «For i det du dømmer en annen, fordømmer du deg selv» (Rom 2:1)

Det ser ikke ut for at det bekymrer Esbensen særlig, det som i dag skjer i Dnk (folkekirken). Han oppfordrer sterkt til å bli på «kommandobroen» og ta opp kampen med de mytterister som nå truer med å ta over styringen av hele skipet. Ja, sabotere kapteinens (biskopens) ordre og navigere etter bibelske sjøkart. Det er jo det mange gjorde. De nektet det biskoppelige tilsyn, som så endte med avskjed. Det synes også som det ikke betyr noe om biskopen (e) forfekter vrang lære. Mange har forsøkt å tale sin biskop til rette. Og si at disse er helt på villspor blir helt meningsløst.

Men dette oppleves nærmest for å rettferdiggjøre sin fordømmelse av andre kristne. Men så langt jeg kjenner til er det mange innen læstadianerne som er dypt fortvilet over Dnk sin holdning. Den erkjenner den grove vranglæren, som den offisielle kirke står for, og dette skaper store problemer for mange. Vel prøver de å fortsatt stå i Dnk, som nominelle medlemmer, men mange søker til andre lutherske gudstjenestefelleskap, for å høre bibelsk, luthersk forkynnelse, og hvor sakramentene forvaltes rettelig. Dette skjer fordi de ikke lenger opplever å få

åndelig føde i den lokale menighet de har gått i.

Enhver burde ransake seg selv, sier Esbensen. Hva med egen selvransakelse? Det er ingen tvil om at han med sin holdning og handling, ved sterkt fordømmende ord, skaper uhygge, sårhet og fortvilelse hos mange, også innen læstadianerne. At folkekirken har tjent folket godt, for så være. Men gjør den det i dag? Kan Esbensen virkelig mene å ha fortsatt stor frimodighet innenfor dens ramme? Er det virkelig Guds ords sannheter i luthersk og læstadiansk form, slik han fremhever det, som forkynnes? Nei, det er folkets meninger, hvor en har skapt Gud i sitt bilde, som er det rådende. Dnk (folkekirken) har ikke lenger *en* lære, *en* bekjennelse, men to, som nå ligger på kirkens alter. Disse vil bli brukt alt etter hvilket syn den forrettede prest har.

At læstadianismen, med sine predikanter, ønsker å være tro mot Guds hellige ord og den lutherske lære, betviles ikke. Nå finnes det mange grundige og solide predikanter, og det takker vi Gud for. Men de må tørre å være mere direkte og synlige i det offentlige i denne tid, og åpent tale vranglæren imot, og ta konsekvensen av det, ved å støtte de som vil ta vare på og videreføre Dnk sin felleskirkelige og lutherske kirkelige lære og tradisjon. Det betyr også å oppmuntre og tale vel om hyder, forkynnere og ledere innen de andre lutherske kirker og forsamlinger. For alle har det felles mål at mennesker skal bli frelst og komme til sannhets erkjennelse.

Å være kortsynt. Ja det mener Esbensen disse inntrengere syd fra er. Deres hensikt er, etter hans mening, å legge alt sant kristenliv i nord under sitt åndelige regime. Så avslutter han med: «Måtte Gud hjelpe oss å se til at slikt ikke skjer!» Dette må vel være det som er «å være kortsynt», å se seg selv og sitt som kun det eneste sanne og rette.

KRONIKK

Det at nasjonsbygging og fedrelandskjærighet også har vært og fortsatt kan være positive verdier, og nødvendig for samfunnsintegrasjonen, synes å være utenfor forståelseshorizonten både hos forfatteren og jubilerne.

Kunsten å jubilere

OLAV HOVDELIEN
professor Høgskolen i Oslo og Akershus

«**Kunsten å jubilere**» er tittelen på en nylig utkommet antologi om grunnlovsfeiringen i 2014 og unionsoppløsningen i 1905. Det er snakk om ti forfattere, inkludert tre redaktører, som er gått sammen om å skrive en forskningsbasert bok om nasjonale jubileeer og ideologien bak disse, henholdsvis 200-årsjubileet i 2014 for Grunnloven, og 100-årsjubileet i 2005 for oppløsningen av unionen med Sverige.

«**Å feire eit** historisk jubileum kan samanliknast med å setje opp ei teaterframsyning. Ein skal framføre ei forteljing på ei scene ved hjelp av aktørar, scenografi, koreografi og så vidare. Kva skal vere denne forteljinga sin bodskap? Kva skal vere forteljinga si form; er det ein komedie eller ein tragedie? Kven er hovudpersonane i framsyninga, kven er heltane, og kven er skurkane?», skriver den ene av redaktørene, Olaf Aagedal, i introduksjonen til sitt bidrag i boken. Redaktørene er alle ansatt ved KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning, og utgivelsen er enda et eksempel på produktiviteten KIFO-miljøet representerer. Brottveit og Aagedal har tidligere stått bak bokutgivelser som Slik blir nordmenn norske. Bruk av nasjonale symbol i eit fleirkulturelt samfunn fra 2004, sammen med Brit Marie Hovland, og Jakt på elgjakkulturen som utkom i 1999. Den tredje redaktøren, Pål Ketil Botvar, er statsviter og

har bidratt med analyser innen skjæringsfeltet kultur, politikk og konstitusjon.

Sentrale spørsmålsstillinger for Kunsten å jubilere har vært: Hva er tabu og hvordan brukes jubileeer politisk? Hva skjedde egentlig under jubileet i 2014, og hvordan ble det mottatt? Jubilerer vi på en annen måte i dag enn for 50 eller 100 år siden? Hva betyr i så fall det?

Det kan være mange grunner til å jubilere. Når det jubileres på nasjonalt nivå er det naturlig å tenke at jubileet skal uttrykke visse antatt samlende verdier, en slags fellesskapsideologi. I den forbindelse er det interessant å lese om hvordan grunnlovsfeiringen i 2014 først og fremst ble lansert som en feiring av det norske demokratiet, i mindre grad en feiring av norsk selvstendighet som nasjon.

Å snakke om «nasjonsbygging» er kanskje ikke tabubelagt, men det er ikke langt unna. Når Narve Fulsås i et kapittel med tittelen «1814 – historie og minnepolitikk» advarer mot nasjonalismens fremmarsj, er det som om skillet mellom forskeren og de som står bak grunnlovsjubileet står samlet, forenet på normativt grunnlag: «Vi har ingen garanti for at ikkje også 17. mai, flagget, Grunnlova og unionen igjen blir meir kontroversielle og kløyvande minnestader dersom desse tendensane utviklar seg vidare.»

Det at nasjonsbygging og fedrelandskjærighet også har vært og fortsatt kan være positive verdier, og nødvendig for samfunnsintegrasjonen, synes å være utenfor forståelseshorizonten både hos forfatteren og jubilerne. Noe tilsvarende kommer til uttrykk hos redaktør Brottveit når

BOK

Fakta

Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Anund Brottveit (red.)

Kunsten å jubilere.
Grunnlovsfeiring og minnepolitikk

Pax forlag, 2017

han i bidraget «En flerkulturell feiring?» skriver at en «innvending mot slike feiringer er at de kan virke ekskluderende overfor dem som ikke i samme grad kjenner seg igjen i historiefortellingene.» Igjen har forskeren inntatt et normativt utgangspunkt i sin tilnærming til empirien. Hvor slutter jubileene og hvor begynner forskningen, kunne vi kanskje spørre? Det synes flere steder litt uklart i boken.

Det kan vel ellers tenkes at danskene og svenskene følte seg, i mangel av et bedre ord, tilside, i henholdsvis 1814 og 1905, men det er nå en gang kampen for Norges selvstendighet som stod i sentrum ved begge anledningene sett fra et norsk perspektiv? Hvis vi spoler frem til dagens situasjon, med en etter hvert betydelig andel av personer med innvandrerbakgrunn i kongeriket, vil det vel være en kortslutning om vi som nasjon ikke skal kunne anvende nasjonale symboler og feire 17. mai med glede hvert år, selv om noen innvandrere ikke føler seg i sentrum for oppmerksomheten? Både det empiriske materialet og enkelte av bidragsytternes normative vurderinger viser hvor lav status tanken om nasjonsbygging og fedrelandskjærighet har for tiden. I stedet fokuseres det altså på inkluderende fellesskap og «flerkultur».

FORSVARSPOLITIKK

Stopp neddrivinga av Heimevernet

LIV SIGNE NAVARSETE
Utansriks- og forsvarspolitisk talskvinne for Senterpartiet

Måndag skal Stortinget røysta over følgjande forslag frå Senterpartiet: «Stortinget ber regjeringa stanse alle pågåande nedskjæringsprosessar i Heimevernet, inkludert Sjøheimever-

net, inntil landmaktutgreinga er handsama på Stortinget.» Høgre og Frp-regjeringa ynskjer å redusere Heimevernet med 7000 soldatar. Samstundes ynskjer dei å leggje ned Sjøheimevernet. Dette er eit paradoks. Før valet i 2013 ynskta Høgre eit styrka Heimevern og ei «massiv auke» i landmilitær evne. No gjer Høgre og Frp det stikk motsette. No-

reg treng eit forsvar som set oss i stand til å takle eit breitt spekter av trugsmål. Om me skulle stå ovanfor omfattande terroråtak, press mot norsk grense, infrastruktur eller sentrale nasjonale institusjonar, eller i verste fall invasjon, må me ha folk over heile Noreg som er viljuge til å slåss for landet vårt og tryggje lokalsamfunnet sitt.

Regjeringa har alt gjennom den såkalla «nærpolitireforma» sentralisert og svekka politiet i store deler av Noreg, mellom anna ved å leggje ned 126 lensmannskontor. På mindre stader i landet er det no knapt att politi som kan sikre tryggleiken til folk.

Nedbygginga av Heimevernet og nedlegginga av Sjø-

heimevernet er historielaus. I ei uroleg tid burde den nasjonale beredskapen aukast, ikkje brytast ned.

Eg oppmodar deg til å ta kontakt med stortingsrepresentantane frå ditt fylke, og be han eller ho om å røysta for Senterpartiet sitt forslag om å stanse nedbygginga av Heimevernet snarast råd.

2014: Hvis man legger sammen alle som oppgir at de på en eller annen måte har deltatt i eller fulgt med på jubileet i 2014, viser en surveyundersøkelse at det er snakk om 73 prosent, eller cirka tre millioner av den voksne befolkningen i Norge. Det er et imponerende høyt tall, skriver Olav Hovdelien. Bildet er fra grunnlovsjubileet.

Foto: Anette Karlsen, NTB scanpix

Det omtålige EU-spørsmålet ble for eksempel stort sett forbigått i stillhet, til tross for dette spørsmålets uangripelige relevans i forbindelse med de to jubileene.

Den nyvalgte presidenten i Frankrike, Emmanuel Macron, har visstnok uttalt at han hverken vet hva Frankrike eller hva fransk kultur er. Det får stå for hans regning, selv om det nok er bedre nyheter for EU enn for de som er opptatt av fransk samfunnsintegrasjon. Kunsten å jubilere viser at det hverken står så dårlig til med den nasjonale bevisstheten blant de som har stått bak unionsoppløsningsjubileet i 2005 og grunnlovsjubileet i 2014, eller hos folket som markerte og feiret jubileene.

Det har naturlig nok vært diskusjon om hva som skulle vektlegges, og hvordan disse jubileene skulle feires, men det har vært enighet om at det er viktig å feire og gi stor oppmerksomhet til den typen nasjonale begivenheter det her er snakk om. Botvar har undersøkt den folkelige deltagelsen i grunnlovsarrangementene. Hvis man legger sammen alle som oppgir at de på en eller annen måte har deltatt i eller fulgt med på jubileet i 2014, viser en surveyundersøkelse at det er snakk om 73 prosent, eller cirka tre millioner av den voksne befolkningen i Norge. Det er et imponerende høyt tall og viser både arrangørenes gode planlegging og gjennomføring, men også Grunnlovens viktige plass i befolkningens

bevissthet. «Tre av fire nordmenn seier at de har blitt rørt når de hører eller syng «Ja vi elsker», skriver Aagedal.

● **Det har naturlig nok vært diskusjon om hva som skulle vektlegges, og hvordan disse jubileene skulle feires, men det har vært enighet om at det er viktig å feire.**

Selv om de ulike bidragene naturlig nok spenner vidt, inneholder boken mange krysshenvisninger, noe som er et tegn på godt redaktørarbeid. I årene 2105 og 2114 vil boken kunne hentes frem som et viktig tidsdokument som beskrev hvordan feiringene foregikk forrige gang, og hva som ble diskutert i den forbindelse. Noen «kioskvelter» er det neppe snakk om, uten at dette forringer bokens verdi som forskningsbidrag.

OMSKJÆRING

Abortert hudflik

Det er underlig å se hvor ivrige noen er etter å kriminalisere eller legge vansker i veien for den rituelle, kosmetiske operasjon kalt omskjæring, som foretas på guttebarn. Når man tenker på hvordan ufødte fostre blir maltraktert eller sugd ut med vakuumpompe, eller fødes for å overlates til en ensom død, da er det mer enn underlig at noen skriker over seg fordi noen velger bort en liten hudflik av religiøse grunner.

Her er det den viktige forskjell at man faktisk beholder resten av barnet. Det gjør man ikke med aborterte barnefostre. Hvem vet hvilken smerte og angst disse kan føle under en operativ abort. En film har vist at fosteret under en abort kjemper for sitt liv. Men slike ting interesserer visst ikke den politisk korrekte elite i våre dager, enten de er mot omskjæring eller ikke.

Denne politiske eliten krever at noen dyr skal bedøves før slakt, men legger gjernene til rette for at ulv kan rive sauer og lam i filler, med de smerter og den redsel som det medfører, både for sauene og deres eiere.

Kanskje motstanden mot omskjæring av guttebarn er et slags fikenblad for å fremstå som ekstra følsomme og hensynsfulle politikere. Mens virkeligheten er at de ikke bryr seg i mange viktige ting, så lenge det passer med deres eget forgodtbefinnende?

TERJE BERENTSEN
Eidsvågneset

DEN NYE VIGSELSLITURGIEN

Biskopers skremmeskudd

REIDAR HOLTET
Drammen

Det spisser seg til i menighetene når det gjelder ny vigselssliturgi, og kirken er åpenbart splittet, uansett om biskopene «vedtar» at det motsatte er tilfelle. Det er nesten fascinerende hjelpeløst å se hva de fører til torgs når de utfordres, og det ser ut som panikken brer seg.

Nærbo menighet har vedtatt, i likhet med menighetene i Kautokeino og Eiken, at de ikke vil innføre ny liturgi. Jeg tror det blir

flere. Kirkeloven § 11 sier at det er menighetsmøtet som bestemmer om det skal innføres ny liturgi i menigheten. Men hva sier biskopene Stein Reinertsen, Ivar Braut og Olav Øygard? Jo, de sier ifølge referat i avisene at «...ingen menighet kan overprøve kirkemøtets liturgivedtak». Er det for å skremme andre menigheter fra å gjøre tilsvarende vedtak, og på den måten avsløre at kirken faktisk er splittet?

De får støtte av kulturministeren som sier at «...menighetsrådet verken bør eller kan hindre at homofile gis anledning til å gifte seg i sin kirke».

Men det var jo ikke spørsmålet! Spørsmålet er om kirkelovens § 2 gjelder, og der er det snakk om menighetsmøtet og ikke menighetsrådet. Selvsagt gjelder kirkeloven. Uttalelsene er skremmeskudd fra biskopene med støtte fra statsrådet som ikke er på høyden med problemstillingen. Hun viser for øvrig til en kommentar departementet skal ha kommet med om at «...kirkelige handlinger i alle landets menigheter skal gjennomføres i lojalitet mot evangelisk-luthersk lære og i samsvar med liturgi og ordningene, herunder kirkelige bøker som fastsettes av Kirkemøtet...».

For det første er ikke en kommentar fra departementet norsk lov, og for det andre ligger det i sakens natur at det ikke er mulig å være lojal samtidig mot to motsatte krav, nemlig når liturgi og evangelisk-luthersk lære er i motstrid, som i dette tilfellet. Da får man holde seg til norsk lov, uavhengig av hva biskoper og statsråd mener. De mener åpenbart at homovigsel er viktigere enn evangelisk-luthersk lære. Så langt har det gått i vår arme kirke. Hvorfor skal de homolibere alltid som en selvfølge trekke det lengste strå? Det skyldes nok at biskopene er mer politikere enn hyrder. Slik

skulle det ikke være, og derfor mister de helt fortjent sin troverdighet.

Skremmeskuddene har altså ifølge Dagen 12.05.17 ført til at Nærbo menighet gir opp å kjempe for det som er rett og for menighetsmøtets kompetanse. Da er vel biskop Braut fornøyd. Jeg håper de andre menighetene ikke er så lette å vippe av pinnen. Her er det åpenbart behov for en rettslig prøving.